

РОЗДІЛ 5. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

ФЛЕШМОБ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

FLASHMOB AS AN INTERACTIVE FORM OF NATIONAL EDUCATION OF UKRAINIAN YOUTH IN A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION

У статті розглянуто феномен флешмобу як частину національного виховання української молоді. Автор аналізує його соціокультурну роль, зокрема у формуванні патріотизму, громадянської активності та збереженні національних традицій. Досліджено історичні аспекти флешмобів, їхню трансформацію від розважальної практики до інструменту соціальних змін, а також їхній вплив на формування національної ідентичності молоді. Використовуючи аналіз літературних джерел, практичних кейсів та експертні інтерв'ю, автор визначає механізми впливу флешмобів на громадянську свідомість та пропонує стратегії їх використання в освітньому та культурному контекстах.

Феномен флешмобу має значний психологічний вплив на українську молодь. Це пов'язано з тим, що він сприяє розвитку колективної свідомості, посилює емоційну прив'язаність до національних цінностей та спонукає до активної громадянської позиції. Участь у флешмобах створює відчуття єдності серед молоді. Колективні дії та взаємна підтримка під час заходу сприяють розвитку почуття приналежності до групи чи нації, позитивно впливають на самооцінку та відчуття соціальної значущості. Національні символи, такі як прапор, герб, національний гімн та елементи народної культури, часто включаються в підготовку флешмобів, що дозволяє учасникам показати своє почуття приналежності до країни і підкреслити важливість національних цінностей. Популяризація національних традицій і культурних практик, таких як українські народні танці, пісні та обряди, допомагає молодим людям відчувати більший зв'язок з історією та культурою своєї країни. Це також дає можливість великій кількості людей висловити свій патріотизм і сприяти національній єдності. Такі колективні заходи сприяють формуванню сильного національного духу, підвищують обізнаність молоді про свою культурну спадщину та об'єднують людей у важливих аспектах національного життя.

Взаємозв'язок між флешмобами та національною ідентичністю демонструє вираження національних цінностей, популяризацію культурних традицій та зміцнення національної єдності, особливо через включення в дискусію важливих історичних та культурних питань. Психологічний вплив цього соціального явища на українську молодь показує, як участь у таких заходах сприяє формуванню почуття приналежності до спільноти, підвищує соціальну активність і патріотизм, позитивно впливає на емоційний стан учасників. Втілення національних символів і традицій через флешмоби підтверджує важливість збереження культурної спадщини через поширення народних традицій і національної символіки та дає змогу молоді відчувати зв'язок зі своїм корінням.

Ключові слова: флешмоб, національне виховання, патріотизм, молодь, соціальна актив-

ність, громадянська ідентичність, культурна спадщина.

The article examines the phenomenon of flash mobs as part of the national education of Ukrainian youth. The author analyzes its sociocultural role, in particular in the formation of patriotism, civic activism and the preservation of national traditions. The historical aspects of flash mobs, their transformation from an entertainment practice to an instrument of social change, as well as their influence on the formation of the national identity of youth are studied. Using an analysis of literary sources, practical cases and expert interviews, the author determines the mechanisms of the influence of flash mobs on civic consciousness and suggests strategies for their use in educational and cultural contexts.

The phenomenon of flash mobs has a significant psychological impact on Ukrainian youth. This is due to the fact that it contributes to the development of collective consciousness, strengthens emotional attachment to national values and encourages an active civic position. Participation in flash mobs creates a sense of unity among young people. Collective actions and mutual support during the event contribute to the development of a sense of belonging to a group or nation, positively affect self-esteem and a sense of social significance. National symbols, such as the flag, coat of arms, national anthem and elements of folk culture, are often included in the preparation of flash mobs, which allows participants to show their sense of belonging to the country and emphasize the importance of national values. The popularization of national traditions and cultural practices, such as Ukrainian folk dances, songs and rituals, helps young people feel a greater connection with the history and culture of their country. It also provides an opportunity for a large number of people to express their patriotism and promote national unity. Such collective events contribute to the formation of a strong national spirit, increase young people's awareness of their cultural heritage and unite people in important aspects of national life.

The relationship between flash mobs and national identity demonstrates the expression of national values, the popularization of cultural traditions, and the strengthening of national unity, especially through the inclusion of important historical and cultural issues in the discussion. The psychological impact of this social phenomenon on Ukrainian youth shows how participation in such events contributes to the formation of a sense of belonging to the community, increases social activity and patriotism, and has a positive effect on the emotional state of participants. The embodiment of national symbols and traditions through flash mobs confirms the importance of preserving cultural heritage through the spread of folk traditions and national symbolism and allows young people to feel a connection with their roots.

Key words: flash mob, national education, patriotism, youth, social activism, civic identity, cultural heritage.

УДК 378.015.31:172.15-053.6]:793.3(477.82)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/80.1.26>

Марач Т.М.,

ст. викладач циклової комісії методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки
Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради

Марач О.М.,

канд. мистецтвозн., доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Хореографічне мистецтво всіх видів має значний потенціал для поширення національно орієнтованих ідей. Хореографічне мистецтво є ефективним інструментом у формуванні та підтримці національної ідентичності, а також у сприянні самоідентифікації особистості як громадянина країни. Усвідомлення процесів, пов'язаних з формуванням і підтримкою національної ідентичності та зростанням інтересу до особливостей національного духовного життя, відбувається постійно, залежно від суспільно-політичної ситуації в країні. Явище флешмобу активно сприяє розвитку внутрішнього відчуття національної самоідентичності особливо під час підготовки майбутніх спеціалістів у закладах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За цією темою працювали Еріка Ґордона, яка досліджує цифрову культуру, активізм і вплив нових технологій на соціальні рухи. Говарда Райнґольда аналізує феномен «розумного натовпу» і мобілізаційні аспекти соціальних мереж. Мануель Кастельса вивчає масові комунікації, соціальні мережі та їхній вплив на громадянське суспільство. Крістофера Келті розглядає цифровий активізм та форми соціальної взаємодії в онлайн-ових спільнотах. Оксана Забужко у своїх роботах торкається національної ідентичності та культурного впливу на молодь.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Тема дослідження є актуальною в контексті сучасної України. Явище флешмобу, як складової хореографічної культури українського мистецтва мало досліджене. Однозначно дана тема потребує більш детального та глибшого вивчення. У світлі подій, що відбуваються в нашій країні, культурний сектор українського суспільства зобов'язаний залучати молодь до активної своєї позиції у політичних подіях зокрема. Організація флешмобу і участь в ньому посилює бажання бути учасником важливих заходів, які спрямовані на національне патріотичне виховання молодого покоління.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Стаття ставить перед собою завдання розкрити потенціал явища флешмобу як соціокультурного феномену та визначити його роль у національно-патріотичному вихованні української молоді. Охарактеризувати феномен флешмобу як форми соціальної та культурної активності. Дослідити історичні аспекти розвитку флешмобів у світі та їх адаптацію в Україні. Проаналізувати вплив флешмобів на формування патріотичних почуттів серед молоді. Визначити освітній та виховний потенціал флешмобу в контексті національного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Кожен народ любить свій рідний край, батьківську мову та звичаї, які слугують йому в повсякденному житті. В час пошуків та утвердження інноваційних методів і технологій та повальної комп'ютеризації всіх сфер людської діяльності важливу роль відіграє піклування суспільства про духовність особистості, про її знання і усвідомлення: хто вона; яка земля плекала її предків, як вони жили; які сповідували ідеали. Актуальність збереження мови, традицій, глибинне знання своїх витоків важливе зараз, у період становлення України як самостійної держави, яка розбудовується і крокує в історію далі. [1]

Громадські організації та ініціативи також можуть грати важливу роль у національно-патріотичному вихованні. Вони можуть організовувати культурні заходи, молодіжні обміни, лекції та інші події, що сприяють формуванню патріотичної свідомості. Сім'я є важливим фактором у патріотичному вихованні. Батьки повинні передавати своїм дітям цінності, почуття гордості за свою країну, та розмовляти з ними про історію та культуру України. Усі ці складові повинні працювати разом, щоб забезпечити успішне національно-патріотичне виховання. Ця системна та цілеспрямована діяльність є важливою для формування нового покоління громадян України, які будуть горді своєю країною та готові активно сприяти її розвитку. [3]

Хореографія як вид мистецтва – важливий інструмент у формуванні та розвитку національної самосвідомості. В результаті активної участі молоді у хореографічних заходах формуються основні елементи національної самосвідомості: патріотичне виховання, любов до України, народних традицій, звичаїв, повага національних цінностей українців. Сучасна дослідниця Г. Падалка зазначає, що «саме мистецтво покликане відтворити цінність буття людини, протистояти руйнаціям технократичного мислення, вузькому підходу до усвідомлення сенсу людського буття з позицій бездушного практицизму і утилітаризму» [4].

У світлі сучасних викликів та потреб суспільства, вивчення ролі хореографії набуло особливого значення. Ця публікація має на меті розкрити можливості хореографії у цьому контексті та сприяти підвищенню рівня патріотизму та культурної свідомості у молодого покоління. Хореографія дозволяє не лише зберігати та популяризувати традиції і культурні цінності, але і створювати нові форми вираження національної гордості та патріотизму. Робота розглядає важливу сферу застосування хореографії саме в контексті національно-патріотичного виховання. Розкриття потенціалу мистецтва руху як засобу формування патріотичного світогляду виховує у молоді глибоке розуміння індивідуальної та колективної культурної

спадщини. Під час проведення дослідження використовувались різноманітні методи, включаючи аналіз літературних джерел, вивчення практичних досвідів та інтерв'ю з фахівцями у галузі хореографії та педагогіки. Результати цього наукового дослідження дають підстави для розробки рекомендацій та стратегій використання хореографії як потужного інструмента національно-патріотичного виховання в сучасному освітньому та культурному контексті.

Перші флешмоби мали значну роль у популяризації неформальних зібрань людей, що мали виключно розважальний характер. Вони стали своєрідними соціальними експериментами, націленими на створення ефекту несподіванки та соціальної взаємодії. Завдяки поширенню мобільних телефонів і соціальних мереж, флешмоби стали набувати популярності, адже організовувати їх стало легше і зручніше. Люди через електронні листи, соціальні мережі могли координувати свої дії та підключати нових учасників. Згодом, це соціальне явище почали використовувати не лише для розваги, а й як форму політичного протесту та вираження громадської думки. У Європі та США флешмоб використовувався для пропагування громадянських прав, екологічних питань, протестів проти війни чи порушення прав людини. В Україні, після Майдану, це соціальне явище стало частиною громадянських ініціатив, спрямованих на об'єднання людей навколо певних цінностей.

Сьогодні вони часто організовуються як частина культурних або мистецьких заходів. Флешмоби стають не тільки способом соціальної взаємодії, але й інструментом самовираження, культурних обмінів та навіть маркетингових стратегій. Наприклад, бренди активно використовують флешмоби для реклами, залучаючи значну аудиторію через інтерактивні кампанії. З розвитком цифрових технологій з'явилися нові форми флешмобів – так звані «онлайн-флешмоби» або інтернет-акції. У них можуть взяти участь люди не виходячи з дому, використовуючи виключно цифрові платформи. Це може бути поширення певного хештегу, участь у відео-челленджах або синхронізоване виконання певних дій через соцмережі.

В Україні явище флешмоб стало частиною культурного та громадського життя, особливо в контексті патріотичних акцій. Вони часто мають на меті не лише культурну самовираженість, але й пропаганду національних цінностей та патріотизму серед молоді. Часто синкретизовано з традиційними народними святами, такими як гучні народні гуляння чи обряди. Традиційно такі дії були колективними й сприяли зміцненню соціальних зв'язків.

У майбутньому можна очікувати, що флешмоб стане ще більш технологічно інтегрованим в наш повсякденний досвід, використовуючи віртуальну та доповнену реальність, інтерактивні додатки

та нові способи організації колективних дій. Це стане важливим інструментом для привернення уваги до соціальних і політичних проблем. Звісно ж флешмоб можна розглядати як соціокультурне явище, що поєднує елементи мистецтва, соціальної активності та технологій. Це форма групової активності, що виникає спонтанно, зазвичай в публічних місцях, і має характерну рису – несподіваність для оточуючих. Однак, попри свою спонтанність, це соціально організоване явище, яке здатне мобілізувати велику кількість учасників через інтернет або соціальні мережі. Унікальністю такого соціокультурного явища є те, що дозволяє залучити різноманітні соціальні групи, незалежно від віку чи соціального статусу, до спільної діяльності. Це створює нові форми взаємодії і відчуття приналежності до колективу, що зміцнює соціальні зв'язки в суспільстві. Також це стає платформою для культурної самовираженості та інтерпретації. Він може бути вираженням творчості, модифікувати елементи популярної культури, музики, танців чи театральних перформансів. Завдяки своїй природі, флешмоб дозволяє створювати нові форми мистецького висловлювання. Однозначно він має політичну або соціальну мету, коли люди через колективну діяльність намагаються привернути увагу до певних проблем (екологічних, політичних, прав людини). Це робить флешмоб інструментом соціальної змінності та активізму. Це відіграє важливу роль у розвитку громадянської свідомості та соціальної активності, оскільки він сприяє формуванню у людей відчуття колективної відповідальності та бажання діяти разом заради спільної мети.

Флешмоб, як правило, приваблює молодь, що є активною в соціальних мережах та відкритою до нових форм вираження своїх поглядів. Це дозволяє залучити молоде покоління до соціальних і громадянських рухів, сприяючи підвищенню їх обізнаності про важливі суспільні питання. Це потужний інструмент для вираження протесту або підтримки певних громадянських ініціатив. Він мотивує учасників не бути байдужими до суспільних проблем і долучатися до змін через активні дії, що допомагає формувати активну громадянську позицію. Завдяки своїй спонтанності та видимості в публічному просторі, часто привертає увагу до важливих соціальних, екологічних і політичних проблем, що так є актуальним сьогодні в умовах повномасштабної війни з росією. Це зміцнює почуття солідарності серед учасників, оскільки вони діють як єдина організована сила, спрямована на досягнення спільної мети і допомагає створювати соціальні зв'язки, що важливо для розвитку демократичного та активного суспільства та виховання самоідентичності в українській молоді.

Явище флешмобу має значний психологічний вплив на українську молодь, оскільки сприяють розвитку колективної свідомості, зміцненню

емоційної прив'язаності до національних цінностей і формуванню позитивної громадянської активності. Участь у них створює відчуття єдності серед молоді. Колективні дії та взаємна підтримка під час подій сприяють розвитку почуття приналежності до групи і нації, що позитивно впливає на самооцінку та відчуття соціальної значимості. Під час підготовки флеш-мобу часто включають національні символи, такі як прапор, герб, національний гімн чи елементи народної культури, що дозволяє учасникам продемонструвати свою приналежність до нації та підкреслити важливість національних цінностей. Популяризація національних традицій і культурних практик, таких як українські народні танці, пісні або обряди дозволяє молоді глибше відчувати зв'язок з історією та культурою своєї країни. Це дає можливість великим групам людей виразити свої патріотичні почуття та підтримати національну єдність. Така колективна активність сприяє формуванню сильного національного духу, підвищує свідомість молоді щодо її культурної спадщини, а також об'єднує людей у важливі моменти національного життя, такі як святкування Дня Незалежності чи вшанування пам'яті героїв, сприяючи зміцненню колективної національної ідентичності. Орієнтація на національну тематику, допомагає зміцнити патріотичні почуття серед молоді, поглиблюючи її знання про історію, культуру та традиції України. Це формує глибший зв'язок з країною та її майбутнім. Також це виступає мотивацією молоді до участі в соціальних і громадських ініціативах. Активна участь у таких заходах може сприяти розвитку лідерських якостей і впевненості у власних силах, а також стимулювати бажання змінювати навколишній світ.

Поєднання творчості, музики, співу, танців та інших видів мистецтва, створює можливість для емоційного самовираження та отримання позитивних емоцій, дозволяючи учасникам продемонструвати свої творчі ідеї, емоції та ставлення до важливих соціальних чи культурних тем через колективні дії. Надана можливість кожному учаснику продемонструвати свою індивідуальність у вираженні своїх ідей посилює бажання стати частиною великої культурної події. Поєднання елементів народних традицій із сучасними формами мистецтва, створює нові культурні форми, які можуть бути використані під час навчання у закладах вищої освіти. Наприклад, народні танці або пісні можуть бути адаптовані до сучасного контексту через флешмоб, що дозволяє зберігати культурну спадщину та вносити в неї нові інтерпретації. Оскільки сучасний світ переповнений цифровими технологіями, зокрема соціальними месенджерами, молодь отримує можливість публікувати себе та свою позицію публічно. Основним фактором такого сміливого вчинку є об'єднання з однодумцями. Зібравшись у великий гурт надихаються своєю

впевненістю і отриманими новими можливостями реалізації своїх задумів. Публікуючи створений матеріал публічно вони сміливо висловлюють свою позицію. Організація і реалізація флешмобу несе ще одну важливу місію. Об'єднання молоді між собою змушує кожного учасника вийти з зони свого комфорту і більше спілкуватися в реальному світі між собою. Особливо, коли в країні у якій вони живуть сьогодні проходять важливі події від яких залежить їхнє майбутнє. Можливість бути собою, спілкуватись і співати українською мовою, навчатись у закладах української освіти і культури, вільно дихати називаючи себе вільною людиною. Нагадаємо собі... Під час Євромайдану флешмоб став потужним способом мобілізації людей, привернення уваги до важливих політичних і соціальних проблем, а також демонстрації протесту проти урядових рішень. Він став вираженням громадянської позиції та підтримки європейського вибору України. Дії студентів, які вийшли з прапорами на майдани всіх міст допомогли зміцнити національну свідомість і підтримати демократичні та незалежні прагнення країни. У період збройного конфлікту на сході України флешмоб став формою підтримки військових та вираження солідарності з постраждалими. Це дозволило мобілізувати громадян до збору гуманітарної допомоги, поширення інформації та підтримки національних зусиль на міжнародній арені.

Висновки. Флешмоб, як соціокультурне явище займає важливе місце у сучасному суспільстві, ставши інструментом культурного самовираження, соціальної активності та політичного протесту. Вони об'єднують людей для досягнення спільних цілей, сприяючи формуванню почуття єдності та патріотизму, особливо серед молоді. Підтверджує свою здатність об'єднувати різні соціальні групи, стимулюючи культурну та політичну активність через колективні дії. Він надає можливість для інтерпретації культурних цінностей і може бути інструментом культурної трансформації. Є важливим механізмом залучення молоді до соціальних та політичних ініціатив, сприяючи формуванню активної громадянської позиції та підвищенню обізнаності щодо соціальних проблем. Взаємодія флешмобів та національної ідентичності демонструє вираження національних цінностей, популяризація культурних традицій та зміцнення національної єдності, особливо через залучення до обговорення важливих історичних та культурних тем. Психологічний вплив такого соціального явища на українську молодь показує, як участь у таких заходах сприяє розвитку почуття приналежності до спільноти, підвищує соціальну активність і патріотичні почуття, а також позитивно впливає на емоційний стан учасників. Втілення національних символів та традицій через флешмоб підтверджує важливість збереження культурної спадщини

через популяризацію народних традицій та національних символів, що допомагає молоді відчувати зв'язок з її коренями, а зв'язок з українськими революціями та важливими суспільними подіями показує, ніскільки це стає важливим інструментом політичної мобілізації, протесту та підтримки національних прагнень у критичні моменти історії країни.

Отже, флешмоби виступають не лише як культурне явище, але й як потужний інструмент для вираження громадянської позиції, розвитку національної ідентичності, активізації соціальної та політичної діяльності в Україні. Вони сприяють зміцненню національної єдності, формуванню громадянської свідомості та позитивних емоційних зв'язків між учасниками, що робить їх важливим елементом сучасної культури та соціальних процесів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Галак Н., Галак О. Український народний танець як активний засіб національно-патріотичного виховання молодого покоління. Доповідь. Чернівці. 2020
2. Гордєєв В. А. Український народний танець на Поліссі: регіональні особливості лексики: дис... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01. «Теорія та історія культури». Рівне, 2020. 230 с.
3. Національно-патріотичне виховання. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robota-ta-zahist-prav-ditini/nacionalno-patriotichne-vihovannya>
4. Падалка Г. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика мистецьких дисциплін. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
5. Підлипська А. М. Народно-сценічний танець як засіб впливу на національну свідомість та самосвідомість. Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство. Львів, 2015. № 17. С. 156–160.
6. Степико М. Т. Сучасні виклики українській національній ідентичності. Київ : Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. 2019. С. 253–265
7. Хоцяновська Л.Ф. Тенденції та перспективи розвитку народного хореографічного мистецтва України. Молодий вчений. 2018. № 1 (53). С. 191–194.